

© STEFANIE DELBEKE

Rik Delameilleure bij een van zijn hydranten. Vroeger moest hij soms tot 1 km leiding leggen of moest hij water aanvoeren.

Gezuiverd afvalwater voor land- en tuinbouw

Het project 'Effluent to Agriculture' of F2Agri, het Vlaamse luik van het Interreg Vlaanderen-Nederlandproject, bereikte op 13 juni zijn hoogtepunt. Toen werd de kraan opgedraaid en konden telers in de regio Ardoorie voor het eerst beregenen met het gezuiverde afvalwater van groenteverwerker Ardo.

Stefanie Delbeke, tuinbouwconsulent Boerenbond

Het gezuiverde afvalwater, dat wordt opgevangen in een bekken van 150.000 m³, zal via een ondergronds leidingnetwerk van 24 km lang verdeeld worden over 500 ha landbouwpercelen, met in totaal 150 waterafnamepunten. De 50 venno-

ten van de landbouwerscoöperatie Inero zullen hun beregeningsinstallatie kunnen aansluiten op de hydranten. Vandaag ligt er 16 km leidingen, waardoor al 32 landbouwers (vennoten) het leidingnetwerk kunnen gebruiken om hun gewassen te beregenen. In mei van

volgend jaar zou het leidingnetwerk volledig operationeel moeten zijn.

Waternverdeelstrategie

Rik Delameilleure, groenteteler uit Ardoorie en lid van de coöperatie Inero, is enthousiast. Na het aansluiten van

een standpijp en debietmeter, die door de coöperatie ter beschikking gesteld worden, en een leiding over korte afstand kan het beregenen starten. “Vroeger had ik soms tot 1 km leiding nodig of moest het water aangevoerd worden”, aldus Rik. De toevoer van het water in de leidingen gebeurt onder hoge druk (10 bar). In functie van de haspel en de watergift is eventueel een reductieventiel nodig tussen het afnamepunt en de haspel, maar een extra pomp om de druk te verhogen is niet nodig.

Een leidingnetwerk dat onder druk staat, vereenvoudigt het irrigeren.

Het leidingnetwerk bestaat uit 3 lussen. In totaal kan er 600 m³/u gepompt worden. Dat betekent dat niet alle landbouwers tegelijk kunnen beregenen. Om het water correct te verdelen onder de vennoten werd een waterverdeelstrategie opgesteld en Inagro ontwikkelde een irrigatieapplicatie om een watergift te reserveren. Wanneer een teler water reserveert voor zijn percelen, krijgt hij informatie over de concentratie van zout, N en P₂O₅. Hij zoekt dan een tijdslot (datum, tijdstip, duur) voor een beregeningsbeurt en legt die vast voor een bepaald perceel. Een watermeester moet de goede werking van de irrigatienetwerk bewaken tijdens het irrigatieseizoen. De telers betalen voor het afgenomen water. Die prijs bestaat uit een vast bedrag per ha (om een bepaalde hoeveelheid water te reserveren voor het komende seizoen) en een variabel gedeelte (voor de effectief gebruikte hoeveelheid water).

Van idee tot waterhergebruik

Het idee om gezuiverd afvalwater ter beschikking te stellen voor de land-

bouw ontstond bij Ardo al in 2011. De groenteverwerker loosde indertijd zo'n 300.000 m³ afvalwater per jaar. In een eerste fase werd een haalbaarheidsstudie uitgevoerd en 4 werkgroepen onderzochten de landbouwkundige, wetgevende, technische en financiële haalbaarheid. Bij Hesbaye Frost in Geer ontstond al 20 jaar geleden een gelijkaardig project.

Het idee werd op papier uitgewerkt en al gauw bleek dat het zonder extra financiële steun niet te realiseren zou zijn. Zonder steun ging het afgenomen water 2 euro/m³ kosten. Omdat voor dergelijke innovatieve projecten toen geen projectsubsidies beschikbaar waren, ging het niet door. Vanaf 2015 was er een mogelijkheid om het idee als een Interregproject in te dienen (50% steun). In oktober 2016 werd het F2Agri-project goedgekeurd door Interreg V. In 2017 werd Inero opgericht, een landbouwcoöperatie die de deelnemende landbouwers samenbrengt en het leidingnetwerk beheert (zie ook *Boer&Tuinder* nr. 27). Na een lange weg in het vergunningentrajec (MER-ontheffing, omgevingsaanvraag, erfdiensbaarheden) konden de werken beginnen. Het bouwen van het pomplokaal en het aanleggen van het bufferbekken, het leidingnetwerk en de hydrantputten startte in maart 2018.

Wettelijke voorwaarden

Voor het wettelijke kader werd in 2011 contact opgenomen met VMM, VLM en OVAM. Begin 2016 was de studie rond de wetgevende haalbaarheid afgerond. De VLM gaf aan dat elke stof die nutriënten bevat in se beschouwd wordt als meststof. Het gezuiverde afvalwater kreeg de stempel meststof vanwege de lage concentratie aan N en P, waardoor het afgezet moet worden volgens de regels van het Mestdecreet. Iedere drie maanden moet tussen de producent (degene die het water ter beschikking stelt) en de afnemer (teler) een overdrachtsdocument opge-

steld worden met het volume, de kg N en de kg P₂O₅. De teler moet ook een Mestbankaangifte doen. Als producent van het gezuiverde afvalwater is Ardo verplicht om bij OVAM een grondstofverklaring aan te vragen zodat het afvalwater gebruikt kan worden als irrigatiewater. Deze verklaring heeft tot doel verontreiniging van de grond te vermijden. Anderzijds biedt deze interpretatie het voordeel dat de teler op dit irrigatiewater geen afvalwaterheffing hoeft te betalen. Dergelijke extra administratie en beperkingen bemoeilijken zulke projecten en samenwerkingen. De komende periode zal uitwijzen of een vereenvoudiging mogelijk is. Zo'n versoepeling is cruciaal om circulaire samenwerkingsprojecten zoals F2Agri te stimuleren en mogelijk te maken. ■

© PATRICK DIELEMAN

Van de 24 km leidingen is al 16 km gerealiseerd. Momenteel wordt het resterende deel aangelegd.